

Het Nijssse-orgel uit De Open Hof te Soest

Hieronder volgt meer achtergrondinformatie en technisch informatie over het Nijssse-orgel van de Protestants Gemeente De Open Hof te Soest.

Inleiding

Het Nijssse-orgel in De Open Hof is gebouwd door de Fa. A. Nijssse & Zoon, orgelmakers uit Oud-Sabbinge. Het werd in gebruik genomen op 29 november 1997. Het werd in Soest niet alleen gebruikt tijdens de zondagse erediensten. Ook voor concertmatig gebruik en voor begeleiding van vocale en instrumentale solisten heeft het orgel altijd goede diensten bewezen. Het orgel kreeg door de centrale rol in de maandelijkse Zondagmiddagconcerten (1998 – 2020) ook landelijke bekendheid.

Luister hier enkele opnames van het Nijssse-orgel in De Open Hof te Soest:

- [Samenzang en vespercantoorij: Laat ons de Heer lofzingen](#)
- [Orgel Johann Bernhard Bach: Ciaconna](#)
- [Samenzang en vespercantoorij: God die ons ooit Bevrijdde](#)

De orgelmakerij Nijssse

De orgelmakerij werd in 1938 opgericht door Adriaan Nijssse. Tegenwoordig wordt het bedrijf geleid door zijn zoon René Nijssse. Aanvankelijk bleven de activiteiten beperkt tot onderhoud en restauratie. In 1973 startte het bedrijf met nieuwbouw. Voorafgaand aan de bouw van het orgel in De Open Hof bouwde hij orgels in onder meer Goes, Maasdijk en Dordrecht. In 1995 kreeg Nijssse de opdracht voor de bouw van het orgel in De Open Hof. Momenteel omvat de orderportefeuille van Nijssse het onderhoud van meer dan 450 orgels. Voor zowel onderhoud, restauratie als nieuwbouw staat Nijssse landelijk bekend als een goede, bekwame orgelbouwer met steeds lovende recensies. Hij is de laatst overgebleven orgelbouwer in de provincie Zeeland.

Het Nijssse-orgel uit De Open Hof

Bij de bouw van het orgel voor De Open Hof in Soest baseerde Nijssse zich op de principes van het Hollandse orgel uit de 17^e en 18^e eeuw: een helder, levendig en evenwichtig klankbeeld en geschiktheid voor zowel begeleiding van de gemeentezang als voor literatuurspel en concertmatig gebruik van het orgel. Ondanks de bescheiden afmetingen biedt het orgel optimale gebruiksmogelijkheden. Feitelijk kun je het vergelijken met een volwaardig hoofdwerk met aangehangen pedaal van een groot 18^e-eeuws orgel. Het heeft een volledig prestantenplenum op achtvoetbasis, een volledig fluitenkoor op zestienvoetbasis en een Trompet 8 voet. De dertien stemmen zijn verdeeld over twee manualen en pedaal (zie dispositie). Het bijzondere van deze dispositie is dat vier registers en ook de manuaalkoppel in een bas- en discant zijn verdeeld. Sinds de 17^e eeuw worden registerdelingen toegepast voor bijvoorbeeld de mixtuur, trompet en manuaalkoppel. In het Nijssse-orgel zijn ook de nasard en de terts van het tweede manuaal gedeeld, waardoor deze stemmen zowel een solistische als een plenumfunctie kunnen vervullen. De registers van het tweede manuaal vormen samen een cornet: de

Het Nijssse-orgel in De Open Hof te Soest

“zangleider” bij de gemeentezang. Het orgel heeft de kenmerken van een ‘Hollands gemeentezangorgel’ gelet op de samenstelling van het Hoofdwerk, aangevuld met een nevenwerk met de nodige kwaliteiten voor solospel. Door de wijze van intoneren zijn er ook voor triospel vele mogelijkheden. De dispositie van het orgel is ontworpen door de bekende organoloog Jean Telder.

De orgelkas is gemaakt van eikenhout. De klassieke verhoudingen geven een rustige indruk die goed zal passen in de nieuwe kerkzaal. De enige versiering is het houtsnijwerk in het front: de duif, de zon en de regenboog; symbolen die staan voor vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping. Dit frontsnijwerk is ontworpen en uitgevoerd door Leo Weusten uit Soest. Het orgel is 3,20 meter breed, 1,60 meter diep (incl. stemvlonder achter de kas) en 5 meter hoog.

Links de registers van het Hoofdwerk, manuaalkoppel B/D en Tremulant. Rechts het Nevenwerk en rechtsboven de drie registers van het Pedaal; rechtsonder de Pedaal-Koppels en geheel onder de ‘Calcant’ die voor wind en lucht zorgt.

Dispositie van het Nijse-orgel

Hoofdwerk (onderklavier)	Nevenwerk (bovenklavier)	Pedaal (transmissies van Hoofdwerk)
Prestant 8'	Holpijp 8'	Bourdon 16'
Bourdon 16'	Openfluit 4'	Prestant 8'
Roerfluit 8'	Nasard 2 2/3 (B/D)	Trompet 8
Octaaf 4'	Fluit 2'	
Quint 3'	Terts 1 3/5 (B/D)	
Octaaf 2'		
Mixtuur 4 sterk (B/D)		
Trompet 8' (B/D)		

- Tremulant over het gehele werk
- Koppels: Manuaalkoppel (B/D), Pedaal – Hoofdwerk, Pedaal – Nevenwerk
- Toonhoogte $a' = 440$ Hz
- Temperatuur: Werckmeister III (modificatie: de b is getempereerd tussen e en fis)
- Winddruk: 66 mm Wk